

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

تازه آموزش
مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛ شبکه های توجه گرافی (GAN)

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

تازه آموزش
آموزش استفاده از وب آو ساینس

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آو ساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی

حقوق خواهان در اولین جلسه دادرسی

مولف: شکوفه کریمی

Sh.karimy88@yahoo.com

چکیده :

یک دادرسی عادلانه و ایده آل می بایست این امکان را برای طرفین فراهم آورد که بتوانند به هر گونه تدبیر یا روشهایی جهت دفاع یا بیان ادعای خود متوسل شوند. جلسه اول دادرسی برای خواننده دعوا دارای امتیازاتی است که جلسات دادرسی بعدی فاقد آن است از این امتیازات می توان به اعتراض به بهای خواسته، تعرض به اصالت سند، ایرادات، جلب ثالث و دعوی متقابل و ... نام برد استفاده از امتیازات مذکور مستلزم آگاهی خواننده از حقوق و تکالیف خود در این جلسه است. قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹ در موارد مختلفی به جلسه اول دادرسی اشاره می کند لیکن در برخی مواد این قانون از اصطلاحات و عبارات مبهمی استفاده شده است به عنوان مثال در برخی مواد این قانون عبارت «تا اولین جلسه دادرسی» به کار رفته است که این سؤال را مطرح می کند آیا جلسه اول دادرسی نیز شامل حکم قانون گذار است؟ در یکی از مواد این قانون مقرر گردیده است که خواننده می تواند در اولین جلسه دادرسی نسبت به سند ادعای استنادی خواهان اظهار انکار و تردید کند در حالی که انکار و تردید دو مقوله جدا از هم هستند و همزمان قابل طرح نیستند در این پژوهش سعی نگارنده بر این می باشد که حقوق و تکالیف خواننده دعوا در اولین جلسه دادرسی و ابهامات مذکور را مورد بررسی قرار دهد و راهکار مناسبی برای رفع ابهامات مذکور ارائه کند.

واژگان کلیدی: خواننده، جلسه اول دادرسی، ایراد، دعوی متقابل، ارائه اصول اسناد

مقدمه:

با وجود اهمیت جلسه ی اول دادرسی در قانون آیین دادرسی مدنی تعریفی از این جلسه به عمل نیامده است. لیکن حقوق دانان این خلاء قانونی را برطرف کرده و تعاریفی از این جلسه ارائه کرده اند. برخی معتقدند که جلسه ی اول دادرسی، جلسه ای است که مقدمات رسیدگی فراهم باشد و چنانچه با فراهم بودن مقدمات رسیدگی با تراضی طرفین یا علت دیگر جلسه تجدید شود جلسه ی بعدی اولین جلسه نخواهد بود. برخی دیگر عقیده دارند که اولین جلسه ی دادرسی اولین جلسه ای است که موجبات رسیدگی فراهم بوده و خوانده فرصت و امکان دفاع در برابر دادخواست خواهان با لحاظ تغییرات احتمالی آن در این جلسه را داشته باشد. با این توضیحات برای تشکیل اولین جلسه ی دادرسی باید موجبات رسیدگی فراهم باشد یعنی قاضی دادگاه حضور داشته و اخطاریه خواهان و خوانده به آنها ابلاغ و نسخه ابلاغ شده به دادگاه عودت داده شده اگرچه خواهان یا خوانده در دادگاه حاضر نشده باشد عدم حضور قاضی دادگاه یا عدم ابلاغ اخطاریه به خواهان یا خوانده یا عدم عودت نسخه ی ابلاغ شده اخطاریه در جلسه دادرسی مانع از تشکیل جلسه ی دادرسی است و در این موارد با تجدید جلسه ی دادرسی جلسه ی بعدی جلسه ی اول دادرسی محسوب می شود همچنین در مواردی که طرفین با استفاده از حق مذکور در ماده ۹۹ قانون آیین دادرسی مدنی جلسه ی دادرسی را به تأخیر می اندازد جلسه ی بعدی جلسه ی اول محسوب می شود.

روش تحقیق:

آنچه در تحقیقات حقوقی مرسوم است این است که محقق با مراجعه به منابع کتابخانه ای و بررسی آنها تحقیق خود را کامل می کند که نوشتار حاضر نیز از این قاعده مستثنی نیست. بنابراین روش تحقیق، روش کتابخانه ای بوده اما به واسطه ارتباط تنگاتنگ موضوع با رویه قضایی، جهت تکمیل پایان نامه نظر قضات و دست اندرکاران دستگاه قضا استفاده نموده و به برخی از آرای قضایی نیز استناد جستیم.

بیان مسأله:

دادرسی عادلانه متضمن آن است که هر یک از اصحاب دعوا بتوانند دفاعیات خود را اظهار و دلایل خود را ارائه نمایند اما گاه طرح بعضی از دفاعیات مستلزم ادعای جدید می باشد که ناچاراً می بایست دعوی جدیدی اقامه گردد بدین سان متداعیین مجبور می گردند که جهت دفاع از حقوق خود این حق را اعمال نمایند. در این نوشتار سعی شده است به این موضوعات پرداخته شود که اگر خوانده در اعمال خود اهمال نمود حقوق او به طور کامل ساقط می شود یا خیر؟

و نیز به دنبال تشریح و تبیین حقوق خواننده در اولین جلسه دادرسی و نیز همچنین به وجوه متمایز بین حقوق خواهان و خواننده می پردازیم.

سوالات تحقیق:

۱- منظور از اولین جلسه دادرسی چیست؟

۲- قصور خواننده در اولین جلسه دادرسی چه آثاری به دنبال دارد؟

۳- تمایز حقوق خواهان و خواننده چیست؟

فرضیه ها:

هر تحقیق می تواند به درستی یا نادرستی تئوریها و فرضیه هایی را که با موضوع آن مرتبط است اثبات کند در این تحقیق فرضیه های زیر مورد بررسی قرار خواهد گرفت:

۱- اولین جلسه دادرسی جلسه ای است که موجبات رسیدگی فراهم و فرصت و امکان دفاع برای طرفین علی الخصوص خواننده فراهم باشد.

۲- در صورت اهمال خواننده در اعمال حقوق خود، حق طرح اعمال این حقوق در آن پرونده ساقط نمی شود.

۳- اولین جلسه دادرسی اصولاً تا آخر جلسه اول ادامه دارد اما تا اولین جلسه دادرسی شامل جلسه اول نمی شود بلکه تا شروع جلسه اول است .

۴- قانون به صراحت وجوه مصادیق اعمال حقوق خواننده را برمی شمرد ولی خواهان را نه.

اهداف تحقیق:

هدف از این نوشتار طرح و بررسی حقوق خواننده به نحو دقیق و مفصلی به هدف رفع نقاط ابهام قانون ارائه راه پیش روی وکلا، قضات و دانشجویان حقوق است.

جنبه نوآوری و جدید بودن تحقیق:

در خصوص جنبه نوآوری این نوشتار اکتفا به همین دو نکته کافی است که اولاً: طرح یکجای حقوق خواننده موجب تمایز این تحقیق از دیگر نوشته های حقوقی شد و ثانیاً: بررسی عمل با نگاه به آراء دادگاهها و رویه قضایی محاکم سبب قوت این تحقیق است.

نتیجه گیری:

جلسه ی اول دادرسی برای خواننده، دارای امتیازات عدیده ای است که استفاده از این امتیازات منوط به آگاهی خواننده از حقوق و تکالیف خود در این جلسه می باشد خواننده می تواند در اولین جلسه ی دادرسی نسبت به بهای خواسته که از طرف خواهان اعلام شده است، اعتراض کند. ایرادات شکلی وارد بر دعوا باید در اولین جلسه مطرح شوند و اکثر این ایرادات پس از جلسه اول قابل استماع نیست دعوی تقابل و جلب شخص ثالث باید در اولین جلسه مطرح شوند، در غیر این صورت دادگاه تکلیفی ندارد که به این دعاوی توأماً رسیدگی نماید و اصولاً اظهار تردید و انکار یا جعل باید تا پایان اولین جلسه دادرسی به عمل آید با وجود اینکه جلسه اول دادرسی، که از جهات مختلف برای طرفین و به ویژه خواننده حایز اهمیت است، متأسفانه در تصویب قانون آیین دادرسی مدنی سال ۱۳۷۹ دقت کافی در تنظیم مقررات مربوط به این جلسه بکار نرفته است. در حالیکه در قانون آیین دادرسی مدنی سابق تا پایان جلسه اول دادرسی خواننده می توانست به بهای خواسته اعتراض کند. (بند ۴ ماده ۸۷ قانون مزبور) یا اظهار انکار یا تردید یا ادعای جعل بادی تا پایان جلسه اول دادرسی مطرح می شود (مواد ۳۷۷ و ۳۷۹ قانون آیین دادرسی مدنی)

در قانون جدید مقررات مشابهی وضع شده لیکن از عبارت «تا پایان جلسه ی دادرسی» استفاده شده است بند ۴ ماده ۶۲ قانون کنونی به خواننده حق داده است تا پایان دادرسی به بهای خواسته اعتراض نماید. در مواد ۲۱۷ و ۲۱۹ این قانون مقرر شده است که اظهار تردید یا انکار یا ادعای جعل حتی الامکان باید تا اولین جلسه ی دادرسی مطرح شود این عبارات مبهم است و مشخص نیست که آیا جلسه ی اول دادرسی نیز جزء مواعد مقرر محسوب می شود یا خیر؟

عملاً محاکم به خواننده اجازه می دهند که در جلسه ی اول دادرسی هم از امتیازات مذکور استفاده کند لیکن بهتر است قانونگذار همانند قانون سابق، بجای استفاده از عبارت «تا اولین جلسه ی دادرسی» از عبارت «تا پایان جلسه ی اول دادرسی» استفاده نماید تا ابهامی در این زمینه باقی نماند و رویه ی قضایی دقیق مطابق قانون شود.

علاوه بر این در قانون آیین دادرسی مدنی سابق مقرر شده بود که خواننده باید در اولین جلسه ی دادرسی اصولاً اسناد خود را حاضر نماید در غیر این صورت چنانچه سند عادی باشد و خواهان نسبت به آن اظهار انکار و تردید کند، آن سند از عداد دلایل خواننده خارج می شود. (ماده ۱۴۶ قانون سابق).

در قانون آیین دادرسی مدنی جدید ماده ۹۶ حکمی مشابه به ماده ۱۴۶ را وضع کرده لیکن مقرر شده است که چنانچه خواننده، اصل و رونوشت سند عادی استنادی را در دادگاه ارائه ندهد و خواهان نسبت به آن، اظهار تردید و انکار نماید، آن سند از عداد دلایل خواننده خارج می شود تردید و انکار دو مقوله جدا از هم هستند و نمی توان همزمان نسبت به یک سند، اظهار تردید و انکار کرد، بهتر است قانونگذار همانند قانون سابق، از عبارت تردید یا انکار استفاده نماید تا اشکال مزبور برطرف گردد.

پیشنهادهات:

با امعان نظر به اینکه از تاریخ تصویب آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۸ بیش از ده سال سپری شده است و به طور حتم از آن زمان تاکنون، با توجه به روند پیشرفت جامعه، مشکلات و معضلات جدیدی در امور دادرسی (حقوقی) برای آحاد مردم به وجود آمده، مسائلی نظیر ازدیاد روز افزون پرونده‌ها، هزینه گزاف و طولانی بودن دادرسی....

بنابراین لازم دیده شده که در این خصوص پیشنهادهاتی در جهت اصلاح قانون مزبور از سوی صاحبان نظران و جامعه اهل حقوق مطرح و مقنن نیز آن را در زمان اصلاح و بازنگری قانون جدید مدنظر خود قرار دهد. بهر حال، با توجه به موضوعات مورد بررسی و نتایج حاصله از آن، در این پژوهش تلاش بر آن می باشد که مواردی را در جهت اصلاح برخی از مواد قانون فوق با عنایت به اندک تجربیات حاصله و اشتغال به وکالت در دستگاه قوه قضائیه مطرح نموده و امید آن است که برای علاقه مندان علم حقوق مفید واقع گردد و گامی مناسب در راستای رفع مشکلات موجود برداشته شود.

۱- مقید نمودن اعمال برخی از حقوق «تا اولین جلسه دادرسی» بنظر می رسد چندان موجه و شایسته نیست به تعبیر رساتر اصطلاح «تا اولین جلسه دادرسی» نه تنها از نظر مفهوم رسا نیست بلکه موجب تشتت آراء بین اساتید و برخی قضات شده است بنابراین پیشنهاد می گردد که قانون گذار همچون مقنن سابق که هیچگاه اصطلاح «تا اولین جلسه دادرسی» را بکار نبرده بود نسبت به تغییر این اصطلاح به «در اولین جلسه دادرسی» اقامه نماید. جالب اینجاست که رویه قضایی نیز در تفسیر «تا اولین جلسه دادرسی» چندان موجه نبوده و صرفاً بازی با کلمات است.

۲- برخی از حقوق در قانون بیان شده که قانونگذار اعمال آن را در جلسه دادرسی مجاز شمرده بی آنکه اشاره کند منظور از جلسه دادرسی کدام جلسه است مثلاً ایراد اصول اسناد از این قبیل است در این خصوص نیز پیشنهاد می شود قانونگذار ضمن اصلاح قانون جهت جلوگیری از نقص کلام به وضوح اعمال این حق را مختص اولین جلسه دادرسی نماید.

۳- بهتر آن بود که مقنن به دنبال تصریح به هر یک از حقوقی که صرفاً در جلسه اول قال اعمال بود ضمانت اجرای عدم اعمال این حقوق را نیز صریحاً بیان می کرد طرح این پیشنهاد بدین خاطر است که گاه قانونگذار ضمانت اجرایی را برای عدم اعمال این حقوق نیاورده و گاه با وجود ضمانت اجرا اما ضمانت اجرای نارسایی را بیان نموده است.

منابع:

- ۱- ابهری، حمید، حقوق و تکالیف خواننده در اولین جلسه دادرسی، پژوهشنامه حقوق و علوم سیاسی، سال دوم، شماره ۵، تابستان ۱۳۸۶
- ۲- بهرامی، بهرام، آیین دادرسی مدنی (کاربردی)، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی نگاه بین، چاپ اول، سال ۱۳۸۴
- ۳- کریمی، عباس، آیین دادرسی مدنی، انتشارات مجد، چاپ سوم، سال ۱۳۹۱
- ۴- بهشتی، محمد جواد، مردانی، نادر، آیین دادرسی مدنی، جلد اول، تهران، نشر میزان، چاپ سوم، سال ۱۳۸۶
- ۵- بروجردی عبده، محمد، اصول قضایی - حقوقی، مستخرجه از احکام دیوان عالی کشور، قسمت دوم، رهام، سال ۱۳۸۲
- ۶- بازگیر، یدالله، تشریفات آیین دادرسی مدنی در آراء دیوان عالی کشور، فردوسی، جلد سوم، سال ۱۳۸۱
- ۷- دحکیمی تهرانی، محمد مهدی، بازکاوی جلسه دادرسی و مفاهیم مشابه آن در قوانین، نشریه دانش پژوهان، دانشگاه مفید قم، شماره ۱۵، سال ۱۳۸۸
- ۸- زراعت، عباس، آیین دادرسی مدنی در نظم حقوقی ایران، تهران، تهران، انتشارات خط سوم، سال ۱۳۸۳
- ۹- شریفی، مهدی، انوشه پور، مسعود، تأمین خواسته از درخواست تا صدور، انتشارات جنگل - جاودانه، تهران، چاپ اول، سال ۱۳۹۰
- ۱۰- حسینی، سید محمد، مداخله شخص ثالث در دادرسی، مجله حقوقی و قضایی دادگستری، شماره ۳۶، سال ۱۳۸۰

قوانین:

قانون مدنی

قانون آیین دادرسی مدنی

قانون اجرای احکام مدنی

نظریات مشورتی

Archive of SID

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

عضویت در
خبرنامه

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آوساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی